

**ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
ФАКУЛЬТЕТ СУСПІЛЬНИХ НАУК
Кафедра соціології та соціальної роботи**

ЗАТВЕРДЖУЮ
Декан факультету суспільних наук
Остапець Ю.О.
« 17 » **березня** 2022 року

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ОСНОВИ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ**

Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Галузь знань	05 Соціальні та поведінкові науки
Спеціальність	054 Соціологія
Освітня програма	Соціологія
Статус дисципліни	обов'язкова
Мова навчання	українська

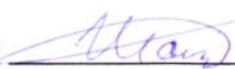
Ужгород – 2022

Робоча програма з навчальної дисципліни «**Основи наукових досліджень**» для здобувачів вищої освіти галузі знань **05 Соціальні та поведінкові науки** спеціальності **054 Соціологія** освітньої програми «**Соціологія**».

Розробник: Повідайчик Оксана Степанівна, професор, доктор педагогічних наук, професор кафедри соціології та соціальної роботи.

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні кафедри **соціології та соціальної роботи**

протокол № 13 від «24» травня 2022 р.

Завідувач кафедри Шандор Ф.Ф.

Схвалено науково-методичною комісією **факультету суспільних наук**

протокол № 8 від «07» червня 2022 р.

Голова науково-методичної комісії Попадич О.О.

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна форма	Заочна форма
Кількість кредитів ЄКТС – 4	Рік підготовки:	
Загальна кількість годин – 120	2	2
Кількість модулів – 2	Семестр:	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3 самостійної роботи студента – 4	3	4
	Лекції:	
	30	10
	Практичні (семінарські):	
	30	6
Форма підсумкового контролю: залік	Лабораторні:	
Вид підсумкового контролю: усна	Самостійна робота:	
	60	134

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета навчальної дисципліни «**Основи наукових досліджень**» – надання необхідного обсягу знань у галузі наукових досліджень та формування вмінь і навичок самостійного виконання наукової роботи (виконання дослідження, підготовки доповідей, наукових статей, курсових і магістерських робіт). Завдання дисципліни – підготовка з таких питань: сутності понять і категорій, історичних аспектів наукових досліджень; видів і форм наукової роботи студентів у ЗВО; організації процесу наукового дослідження; вибору і обґрунтування теми наукового дослідження; застосування теоретичних та емпіричних методів дослідження; обґрунтування наукових гіпотез; оформлення результатів наукових досліджень та впровадження їх у практику; інформаційного забезпечення процесу наукового дослідження; застосування інформаційно-комунікаційних технологій у процесі виконання наукових досліджень.

Відповідно до освітньої програми, вивчення дисципліни сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких компетентностей:

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК04. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК08. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК09. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.

Фахові компетентності (СК):

СК02. Здатність до опанування та використання основних класичних та сучасних соціологічних теорій.

СК04. Здатність збирати, аналізувати та узагальнювати соціальну інформацію з використанням соціологічних методів.

СК14. Здатність до соціологічної рефлексії стосовно теоретичних та прикладних аспектів здійснення дослідницької та аналітичної роботи щодо соціальних змін.

3. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Передумовами вивчення навчальної дисципліни є опанування таких навчальних дисциплін освітньо-професійної програми:

- OK6 Логіка
- OK7 Основи вищої математики
- OK17 Загальна соціологічна теорія

4. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Відповідно до освітньої програми «Соціологія», вивчення навчальної дисципліни повинно забезпечити досягнення здобувачами вищої освіти таких програмних результатів навчання (ПРН):

Програмні результати навчання	Шифр ПРН
Вміти використовувати інформаційно-комунікаційні технології у процесі пошуку, збору та аналізу соціологічної інформації.	РН07
Обґрунтовувати власну позицію, робити та аргументувати самостійні висновки за результатами досліджень і аналізу професійної літератури.	РН08
Розуміти наукові принципи, що лежать в основі соціальної діяльності, ідентифікувати, формулювати і розв'язувати завдання зі спеціальності, інтегрувати теоретичні знання та практичний досвід.	РН13

Очікувані результати навчання, які повинні бути досягнуті здобувачами освіти після опанування навчальної дисципліни «Основи наукових досліджень»:

Очікувані результати навчання з дисципліни	Шифр ПРН
Здатність використовувати загальні та спеціальні програми збору та аналізу соціологічної інформації; вміння і навички пошукової роботи в Інтернеті.	РН07
Здатність виконувати інформаційний пошук першоджерел і наукової та навчальної літератури з досліджуваної проблеми, аналізувати, аргументувати, критично оцінювати здобутий матеріал; здатність виконувати наукове дослідження, формулювати відповідні висновки.	РН08
Здатність вирішувати фахові проблеми на наукових підходах і засадах; розв'язувати наукові завдання у виробничих умовах; залучати колег до науково-дослідницької діяльності.	РН13

5. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

Засобами оцінювання результатів навчання та методами демонстрування з навчальної дисципліни є: залік, доповіді-повідомлення; підготовка презентацій результатів виконаної індивідуальної роботи.

Форми контролю та критерії оцінювання результатів навчання

Форма поточного контролю: усний контроль (усне індивідуальне та фронтальне опитування); письмовий контроль у вигляді контрольних робіт, тестування; презентація результатів виконаної індивідуальної /групової роботи студента.

Форма модульного контролю: письмова контрольна робота.

Форма підсумкового семестрового контролю: залік.

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 1)

Поточне оцінювання та самостійна робота					Модульна контрольна робота	Сума
T1	T2	T3	T4	T5		
10	10	10	10	10	50	100

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 2)

Поточне оцінювання та самостійна робота					Модульна контрольна робота	Сума
T6	T7	T8	T9	T10		
10	10	10	10	10	50	100

Оцінювання окремих видів навчальної роботи з дисципліни

Вид діяльності здобувача вищої освіти	Модуль 1		Модуль 2	
	Кількість	Максимальна кількість балів	Кількість	Максимальна кількість балів
Виконання завдань (написання анотації, оформлення бібліографії тощо)	3	30	3	30
Тестування	1	8		
Практичні (семінарські) заняття, доповідь з презентацією	6	12	9	18
Реферат			1	2
Модульна контрольна робота	1	50	1	50
Разом		100		100

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи

Модульна контрольна робота складається з тестових завдань та запитання описово-аналітичного характеру.

Тестові завдання покликані оцінити знання з тематичної проблематики модулю, яка надавалася на лекціях і обговорювалася на практичних заняттях. Залежно від орієнтування у тематичному матеріалі по тестах, дане завдання модульної контрольної роботи максимально може бути оцінене у 30 балів.

Запитання має на меті оцінити обізнаність здобувача з програмовим матеріалом. Залежно від послідовності викладу і орієнтуванні у матеріалі теоретичних питань, ця частина завдань модульної контрольної роботи максимально може бути оцінена у 20 балів.

Критерії оцінювання підсумкового семестрового контролю

Відповідно до «Положення про порядок та методику проведення семестрових (курсових) екзаменів і заліків в Ужгородському національному університеті» (затверджено Наказом Ректора ДВНЗ «УжНУ» № 698/01-17 від 08.05.2015 р.), знання студентів оцінюється як з теоретичної, так і з практичної підготовки за такими критеріями:

оцінку «відмінно» (90-100 балів, А) – заслуговує студент, який:

- всебічно і глибоко володіє навчально-програмовим матеріалом;
- вміє самостійно виконувати завдання, передбачені програмою, використовує набуті знання і вміння у нестандартних ситуаціях;
- засвоїв основну і ознайомлений з додатковою літературою, яка рекомендована програмою;
- засвоїв взаємозв'язок основних понять дисципліни та усвідомлює їх значення для професії, яку він набуває;
- вільно висловлює власні думки, самостійно оцінює різноманітні життєві явища і факти, виявляючи особистісну позицію;
- самостійно визначає окремі цілі власної навчальної діяльності, виявив творчі здібності і використовує їх при вивченні навчально-програмового матеріалу, проявив нахил до наукової роботи.

оцінку «добре» (82-89 балів, В) – заслуговує студент, який:

- повністю опанував і вільно (самостійно) володіє навчально-програмовим матеріалом, в тому числі застосовує його на практиці, має системні знання в достатньому обсязі відповідно до навчально-програмового матеріалу, аргументовано використовує їх у різних ситуаціях;
- має здатність до самостійного пошуку інформації, а також до аналізу, постановки і розв'язування проблем професійного спрямування;
- під час відповіді допустив деякі неточності, які самостійно виправив, добирає переконливі аргументи на підтвердження вивченого матеріалу;

оцінку «добре» (74-81 бал, С) – заслуговує студент, який:

- в цілому навчальну програму засвоїв, але відповідає з певною кількістю помилок;
- вміє порівнювати, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача, в цілому самостійно застосовувати на практиці, контролювати власну діяльність;
- опанував навчально-програмовий матеріал, успішно виконав завдання, передбачені програмою, засвоїв основну літературу, яка рекомендована програмою;

оцінку «задовільно» (64-73 бали, D) – заслуговує студент, який:

- знає основний навчально-програмовий матеріал в обсязі, необхідному для подальшого навчання і використання його у майбутній професії;
- виконує завдання непогано, але зі значною кількістю помилок;
- ознайомлений з основною літературою, яка рекомендована програмою;
- допускає помилки при виконанні завдань, але під керівництвом викладача знаходить шляхи їх усунення.

оцінку «задовільно» (60-63 бали, E) – заслуговує студент, який:

- володіє основним навчально-програмовим матеріалом в обсязі, необхідному для подальшого навчання і використання його у майбутній професії, а виконання завдань задовольняє мінімальні критерії. Знання мають репродуктивний характер.

оцінка «незадовільно» (35-59 балів, FX) – виставляється студенту, який:

- виявив суттєві прогалини в знаннях основного програмового матеріалу, допустив принципові помилки у виконанні передбачених програмою завдань.

оцінка «незадовільно» (35 балів, F) – виставляється студенту, який:

- володіє навчальним матеріалом тільки на рівні елементарного розпізнавання і відтворення окремих фактів або не володіє зовсім;

- допускає грубі помилки при виконанні завдань, передбачених програмою;

- не може продовжувати навчання і не готовий до професійної діяльності після закінчення університету без повторного вивчення даної дисципліни.

При виставленні оцінки враховуються результати навчальної роботи студента протягом семестру.

Таблиця відповідності оцінок за різними шкалами

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов’язковим повторним вивченням дисципліни

6. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

6.1. Зміст навчальної дисципліни

Модуль 1. Наукова робота як складова професійної діяльності

Тема 1. Види і форми наукової роботи студентів університету.

Науково-дослідницька діяльність у процесі аудиторного навчання та позааудиторної роботи (підготовка рефератів, есе, звітів про практику, курсової і магістерської роботи, наукової статті, доповіді). Форми наукової роботи студентів – конференції, семінари, олімпіади, конкурси наукових робіт, соціологічні дослідження, науковий гурток та ін.

Тема 2. Наука як продуктивна сила розвитку суспільства. Наука – соціально значуща сфера людської діяльності. Зміст і функції науки. Структура і класифікація наук. Наукознавство та його розвиток. Наукове дослідження як форма розвитку науки. Основні поняття і категорії наукового дослідження. Види наукових досліджень: фундаментальні, прикладні, розробки.

Тема 3. Історичні аспекти розвитку науки. Історичні етапи розвитку науки. Передумови виникнення науки як необхідного компоненту суспільного розподілу праці. Наука на різних стадіях розвитку суспільства. Історія становлення української науки. Сучасні наукові пріоритети України.

Тема 4. Розвиток дослідницьких практик у галузі соціології. Чинники, які актуалізують науково-дослідницьку діяльність фахівців. Загальні наукові підходи до виконання досліджень у соціальній практиці. Поняття та класифікація досліджень. Цінності та етичні аспекти в процесі дослідження.

Тема 5. Управління науковою діяльністю в Україні. Державна система організації і управління науковими дослідженнями в Україні: керівні органи та наукові установи. Наукові товариства та їх роль в розвитку науки і популяризації наукових знань. Студентські наукові товариства, їх організація і діяльність. Національна Академія наук – головний науковий центр України. Вимоги до наукового працівника. Наукові ступені і вчені звання в Україні. Порядок присудження наукових ступенів і вчених звань. Форми підготовки наукових працівників. Особливості та підходи до атестації наукових працівників в Україні і за рубежом.

Модуль 2. Виконання наукового дослідження

Тема 6. Організація та проведення наукового дослідження. Вимоги до проведення наукового дослідження. Вплив особистісних якостей дослідника на результативність наукового дослідження. Послідовність проведення наукового дослідження. Науковий напрям, проблема і тема наукового дослідження. Вибір теми дослідження. Складання програми дослідження. Обґрунтування теми, дослідження, його актуальності та новизни. Мета та завдання дослідження. Вибір методів дослідження. Логіка наукового дослідження. Складання календарного плану робіт. Гіпотеза дослідження. Систематичне накопичення дослідних матеріалів. Зведення і опрацювання результатів дослідження. Теоретичний аналіз та літературне оформлення результатів дослідження. Упровадження у практику та оцінювання теоретичної й практичної значущості результатів дослідження. Експеримент як складова частина наукового дослідження. Вибір способів та засобів фіксації результатів експерименту.

Тема 7. Методологічні засади науково-дослідницької діяльності. Загальні відомості про наукове пізнання. Суб'єкти й об'єкти пізнання. Взаємозв'язок пізнання і практики. Рівні пізнання: чуттєвий і раціональний, емпіричний і теоретичний. Методи наукового пізнання. Уявлення про метод як засіб пізнання. Категорії методів пізнання. Методи емпіричного дослідження: спостереження, порівняння, вимірювання, експеримент. Методи теоретичного дослідження: ідеалізація, формалізація, логічні та історичні методи. Методи, що можуть бути застосовані на емпіричному й теоретичному рівнях:

абстрагування, аналіз і синтез, індукція й дедукція, моделювання. Системний підхід і системний аналіз. Моделі у науковому дослідженні.

Тема 8. Інформаційне забезпечення наукової роботи. Загальні відомості про інформацію. Роль інформації у науковій діяльності. Друковані носії інформації. Носії і засоби поширення інформації на основі комп'ютерної техніки. Типологія наукової інформації та основні види видань. Поняття про документи як засоби фіксації наукової інформації. Нормативно-технічні документи. Патентна інформація. Депоновані рукописи. Неопубліковані документи. Особливості вторинної інформації та її пошук. Призначення та види бібліотек. Бібліотечні каталоги та картотеки. Види каталогів. Методика пошуку першоджерел. Спеціальні бібліографічні видання та їх роль в інформаційному пошуку. Оформлення результатів інформаційного пошуку. Систематизація і письмовий виклад опрацьованих матеріалів. Оформлення результатів опрацювання першоджерел: складання виписок, анотацій, конспектів.

Тема 9. Інформаційно-комунікаційні технології та їх застосування у наукових дослідженнях. Характеристика основних програм, які застосовуються в процесі науково-дослідницької діяльності соціолога. Особливості роботи в Інтернеті в процесі науково-дослідної роботи фахівця (електронні бібліотеки, нормативно-правові бази, сайт Державної служби статистики України, Web-сторінки соціальних закладів і служб, провідних соціологічних інститутів, де публікуються результати проведених досліджень).

Тема 10. Обробка та оформлення результатів дослідження. Форми узагальнення результатів наукових досліджень: усний виклад, тези доповіді, реферат, наукова стаття, науковий звіт, курсова і магістерська роботи, дисертація, монографія. Вимоги до їх змісту та оформлення. Методи зведення й обробки результатів експериментальних досліджень: статистичні, графічні й табличні. Складання списку літературних джерел. Вимоги до оформлення наукових праць. Письмове оформлення наукової праці. Виразність і мова тексту наукової праці. Правильність застосування наукової термінології. Цитування у тексті наукової праці. Види посилань на використані літературні джерела. Завершення і представлення результатів наукового дослідження. Вибір форми представлення результатів наукового дослідження. Показники оцінювання результативності проведеного дослідження. Рецензування завершеної наукової роботи. Підготовка до захисту та захист наукової роботи.

6.2. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	Форма навчання: <i>денна</i>					
	У тому числі					
	Усього	лекції	практичні	лабораторні	індивідуальна робота	самостійна робота

Модуль 1						
Тема 1. Види і форми наукової роботи студентів університету	10	2	2			6
Тема 2. Наука як продуктивна сила розвитку суспільства	10	2	4			4
Тема 3. Історичні аспекти розвитку науки	10	2	2			6
Тема 4. Розвиток дослідницьких практик в галузі соціології	10	2	2			6
Тема 5. Управління науковою діяльністю в Україні	10	4	2			4
Модульна контрольна робота	2	2	0			0
Разом за модуль	52	14	12			26
Модуль 2						
Тема 6. Організація та проведення наукового дослідження	12	4	4			4
Тема 7. Методологічні засади науково-дослідницької діяльності	16	2	2			12
Тема 8. Інформаційне забезпечення наукової роботи	12	2	4			6
Тема 9. Інформаційно-комунікаційні технології та їх застосування у наукових дослідженнях	12	2	4			6
Тема 10. Обробка та оформлення результатів дослідження	14	4	4			6
Модульна контрольна робота	2	2	0			0
Разом за модуль	68	16	18			34
Разом	120	30	30			60

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	Форма навчання: <i>заочна</i>					
	Усього	У тому числі				
		лекції	практичні	лабораторні	індивідуальна робота	самостійна робота
Модуль 1						
Тема 1. Види і форми наукової роботи студентів університету	14	1	0			13
Тема 2. Наука як продуктивна сила розвитку суспільства	12	1	1			10
Тема 3. Історичні аспекти розвитку науки	14	1	0			13
Тема 4. Розвиток дослідницьких практик в галузі соціології	14	1	0			13

Тема 5. Управління науковою діяльністю в Україні	14	1	0			13
Модульна контрольна робота	2	0	0			2
Разом за модуль	70	5	1			64
Модуль 2						
Тема 6. Організація та проведення наукового дослідження	14	1	1			12
Тема 7. Методологічні засади науково-дослідницької діяльності	18	1	1			16
Тема 8. Інформаційне забезпечення наукової роботи	14	1	1			12
Тема 9. Інформаційно-комунікаційні технології та їх застосування у наукових дослідженнях	14	1	1			12
Тема 10. Обробка та оформлення результатів дослідження	18	1	1			16
Модульна контрольна робота	2	0	0			2
Разом за модуль	80	5	5			70
Разом	150	10	6			134

6.3. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1.	Види і форми наукової роботи студентів	2	0
2.	Наука як продуктивна сила розвитку суспільства	4	1
3.	Історичні аспекти розвитку науки	2	0
4.	Наукові дослідження в галузі соціології	2	0
5.	Управління науковою діяльністю в Україні	2	0
6.	Організація та проведення наукового дослідження	4	1
7.	Методологічні засади науково-дослідницької діяльності	2	1
8.	Інформаційне забезпечення наукової роботи	4	1
9.	Інформаційно-комунікаційні технології та їх застосування у наукових дослідженнях	4	1
10.	Обробка та оформлення результатів дослідження	4	1
	Модульна контрольна робота	0	0
Разом		30	6

6.4. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1.	Види і форми наукової роботи студентів	6	13
2.	Наука як продуктивна сила розвитку суспільства	4	10
3.	Історичні аспекти розвитку науки	6	13

4.	Наукові дослідження в галузі соціології	6	13
5.	Управління науковою діяльністю в Україні	4	13
	Модульна контрольна робота	0	2
6.	Організація та проведення наукового дослідження	4	12
7.	Методологічні засади науково-дослідницької діяльності	12	16
8.	Інформаційне забезпечення наукової роботи	6	12
9.	Інформаційно-комунікаційні технології та їх застосування у наукових дослідженнях	6	12
10.	Обробка та оформлення результатів дослідження	6	16
	Модульна контрольна робота	0	2
Разом		60	134

7. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ, ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

В умовах використання формату онлайн-навчання (дистанційного навчання) із застосуванням мережі Google Meet названі засоби, методи та форми визначаються за домовленістю зі здобувачами і в залежності від зручного виду взаємодії, застосовуються з допомогою існуючих функцій групових чатів та відеоконференцій.

Для ефективного засвоєння тематики є можливість демонстрації необхідних матеріалів на робочому столі комп'ютерного технічного засобу під час занять і семінарів. Зокрема, у разі потреби, під час онлайн-заняття можна надати доступ до свого екрану, щоб показати презентації або іншу тематичну інформацію на робочому столі.

Планування лекційних, практичних (семінарських) та лабораторних занять, модульних контрольних робіт, звітування за індивідуальну та іншу передбачену програмою роботу зі студентами, а також підсумкова перевірка знань у формі іспиту (заліку) здійснюється заздалегідь за допомогою прив'язки до Google-календаря. Синхронізація запланованих заходів виконується автоматично на всіх зручних для їх проведення пристроях.

8. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

1. Білуха М.Т. Методологія наукових досліджень: Підручник. Київ: АБУ, 2002. 480 с.
2. Гвоздецька Б., Рюль В., Варга Н. Соціологія: методичні матеріали до самостійної роботи: навчально-методичний посібник для напряму підготовки «054 Соціологія». Ужгород: УжНУ, 2021. 110 с.
3. Єріна А.М., Захожай В.Б., Єрін Д.Л. Методологія наукових досліджень: навч. посіб. Київ: Центр навч. літ., 2004. 212 с.
4. Ковальчук В.В., Моїсєєв Л.М. Основи наукових досліджень: навч. посібн. Вид. 2-е, доп. і перероб. Київ: Видавничий дім «Професіонал», 2004. 216 с.

5. Коломієць В.О. Як виконувати курсову роботу: метод. посібник для студентів вищих педагог. навч. закладів. Київ: Вища школа, 2003. 69 с.
6. Крушельницька О.В. Методологія і організація наукових досліджень: навч. посібн. Київ: Кондор, 2003. 192 с.
7. Кушнарєнко Н.М., Удалова В.К. Наукова обробка документів: підручник. Київ: Вікар, 2003. 328 с.
8. Методичні рекомендації до виконання наукових робіт (для студентів спеціальності 054 «Соціологія») / Упоряд.: А.М.Попович, О.С.Повідайчик, О.П.Бартош, К.Я.Новосад, О.В.Кацьора. Ужгород: УжНУ, 2022. 41 с.
9. Орос О.Б., Афанасьєв Д.М. Методичні рекомендації до проведення практичних занять та організації самостійної роботи студентів спеціальності 054 «Соціологія». Ужгород: ДВНЗ «УжНУ», 2021. 22 с.
10. Основи наукових досліджень у соціальній роботі: навч. посіб. / ред. М.Букач, Т.Попова, Н.Клименюк. Миколаїв: ЧДУ ім. П.Могили, 2009. 284 с.
11. Повідайчик О., Жилєнко Р. Методи досліджень у соціальній роботі. Ужгород: ПП «АУТДОР-ШАРК», 2018. 162 с.
12. П'ятницька-Позднякова І.С. Основи наукових досліджень у вищій школі. Київ: Центр навч. літ-ри, 2003. 116 с.
13. Цехмістрова Г. С. Основи наукових досліджень. Київ: Слово, 2003. 240 с.

Допоміжна література

1. Дороніна М.С. Технологія соціально-економічних наукових досліджень (схеми і приклади): Навчальний посібник. 3-є вид., випр. і доп. Харків: ВД «ІНЖЕК», 2007. 120 с.
2. Методологія і методи соціально-педагогічних досліджень (в першоджерелах, лекціях та практичних завданнях): навчальний посібник. Борисик С.О., Конончук А.І., Яковець Н.І., Щербина Ю.М. Ніжин: Ред.-вид. відділ НДПУ ім. М.Гоголя. 2002. 287 с.
3. Пілюшенко В.Л., Шкрабан І.В., Славенко І.В., Наукове дослідження: організація, методологія, організаційне забезпечення. Київ: Лібра, 2004. 342 с.
4. Стеченко Д.М., Чмир О.С. Методологія наукових досліджень: підручник. Київ: Знання, 2005. 310 с.
5. Циба В.Т. Математичні основи соціологічних досліджень: кваліметричний підхід. Київ: МАУП, 2002. 248 с.
6. Шейко В.М., Кушнарєнко Н.М. Організація та методика науково-дослідницької діяльності: підручник. 4-те вид. Київ: Знання, 2004. 307 с.